

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił U. S. ponownego ustalenia wysokości renty rodzinnej w oparciu o postanowienia art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W dniu 26 sierpnia 2015 roku U. S. złożyła odwołanie od w/w decyzji wnosząc o ponowne ustalenie wysokości renty rodzinnej poprzez przyjęcie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia w wysokości 274,09% bez ograniczenia do 250% gdyż jej zdaniem aktualnie ustawa pozwala nie stosować ograniczenia do 250% podstawy wymiaru. Skarżąca wskazała, że renta rodzinna aktualnie stanowi ok.15% uposażenia męża. W piśmie procesowym nazwanym głós do protokołu wniosła dodatkowo o zaliczenie okresu studiów męża jako okresu składkowego a nadto zarzuciła błędne według niej zastosowanie do ustalenia wysokości i jej renty rodzinnej ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS zamiast ustawy z dnia 14 grudnia 1982r o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników. Wniosła o przeliczenie ponownie jej renty na podstawie decyzji z dnia 14 marca 1989r. a następnie na rozprawie sprecyzowała, iż jej zdaniem renta powinna być odniesiona do średniej krajowej adekwatnie do wynagrodzenia jej męża i powinna być znacznie wyższa.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni U. S. uzyskała prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu na podstawie decyzji z dnia 14 marca 1989r w związku z wychowywaniem małoletniej córki J. od dnia 2 grudnia 1988r. tj. od daty zgonu męża R. S. (decyzja k 13-14 akt rentowych).

W pierwotnie ustalonej rencie nie ustalano wskaźnika wysokości podstawy wymiaru lecz stosunek % kwoty renty rodzinnej do podstawy wymiaru określonej kwotowo i stosunek ten wynosił 57,76% (niesporne).

W 1992r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 17 października 1991r. o rewaloryzacji emerytur i rent przeliczono rentę rodzinną i ustalono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na 274,09% ograniczając go do 250% jednocześnie ustalając rentę dla wdowy i dziecka wobec ukończenia przez wnioskodawczynię 50 lat życia (decyzja a 10.05.1992r. k.38 akt rentowych).

Przez cały okres staż pracy zmarłego męża wnioskodawczyni wynosił 22 lata okresów składkowych i 5 lat okresów nieskładkowych (niesporne).

Przez kolejne lata wieloma prawomocnymi decyzjami waloryzowano świadczenie odwołującej i co do zasady nie kwestionowała sposobu ustalenia świadczenia (niesporne).

W dniu 11 maja 2015r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o przeliczenie renty poprzez policzenie okresu studiów męża przez przelicznik 1,3 za każdy rok jak za okresy składkowe oraz przyjęcie rzeczywistego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru renty 274,09% zamiast 250% (wniosek k.80 akt rentowych).

Mąż wnioskodawczyni R. S. urodził się w dniu (...), zmarł 2 grudnia 1988 roku /bezsporne, a nadto wniosek –k1 akt rentowych/.

Zaskarżoną decyzją z dnia 10 czerwca 2015 r. odmówiono ponownego ustalenia wysokości renty rodzinnej powołując się na treść art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (decyzja k.81 akt rentowych).

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumenty znajdujące się w załączonych aktach organu rentowego, uznając je za wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni jest nieuzasadnione.

Na wstępie wskazać należy, że zgodnie z art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Tekst jednolity: Dz. U. 2009 r. Nr 153 poz. 1227), wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250% (ust.1).

2. Ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 może nastąpić tylko raz.

Przepis ten dotyczy możliwości przeliczenia emerytury a więc nie ma w ogóle zastosowania do renty rodzinnej gdzie co do zasady nie mogą być doliczone składki za okres po dacie nabycia prawa do świadczenia bo zgon osoby po której przysługuje renta stanowi datę końcową opłacania składek. Pozwany organ rentowy trafnie wskazał, że przepis ten nie ma zastosowania do wnioskodawczyni, a nadto nie oznacza on wbrew interpretacji odwołującej, że do przeliczenia świadczeń w oparciu o ten przepis utraciły moc ograniczenia dotyczące 250% podstawy wymiaru świadczenia.

Ponadto wskazać należy, że drugi przepis, który wnioskodawczyni wskazała we wniosku o przeliczenie świadczenia tj. wprowadzony ustawą z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych art.185a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dający możliwość przeliczenia okresów nieskładkowych tak jak składkowych dotyczy świadczeń obliczonych na podstawie kapitału początkowego także nie ma do niej zastosowania.

Natomiast brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do porównywania świadczeń przyznawanych przed laty do średniej krajowej i przyjmowanie takiego samego stosunku do średniej krajowej aktualnie obowiązującej. Takie przeliczanie świadczeń emerytalnych niewątpliwie dawałoby prawo do świadczeń w znacznie wyższej wysokości niż waloryzacje wynikające z przepisów jednakże organ rentowy jest zobowiązany do przestrzegania prawa, które określa zarówno zasady ustalania prawa do świadczeń emerytalnych ich wysokości oraz sposobu waloryzacji.

Wysokość renty rodzinnej, zarówno po osobie, która spełniła wszystkie prawem przewidziane przesłanki prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności, lecz z prawa tego nie skorzystała, jak i po osobie, której organ rentowy przyznał to świadczenie, określa art. 73 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowiąc że renta rodzinna wynosi określony procent „świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu” (tak w uchwale SN z dnia 8 lipca 2008 r. I UZP 2/2008 OSNP 2009/1-2 poz. 18).

Renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy składa się (podobnie jak emerytura) z części socjalnej (art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy) oraz z części stażowej, zależnej od podstawy jej wymiaru (art. 62 ust. 1 pkt 2 i 3), przy czym obie części zależą od wysokości kwoty bazowej, część socjalna bezpośrednio (24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19 ustawy), a podstawa wymiaru pośrednio, gdyż w pierwszym wylicza się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru i mnoży się go przez kwotę bazową (art. 15), wynoszącą 100% przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne (art. 19) - por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 10 września 2009 r. I UZP 6/2009 (OSNP 2010/5-6 poz. 72).

Przepis art. 53 ust. 4 ustawy jest stosowany przy obliczaniu renty rodzinnej z mocy art. 62 ust. 1a ustawy i dotyczy tylko tzw. części socjalnej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy - tylko do tej części mają zastosowanie przepisy ust. 3 i 4)

Przypomnieć wypada, że w 1991 roku zmieniły się nie tylko diametralnie zasady wyliczania nowych emerytur i rent, ale też postanowiono wszystkim wcześniejszym emerytom i rencistom (sprzed 1991 roku) przeliczyć świadczenia według nowych zasad, które obowiązują do dnia dzisiejszego. Obecnie wysokość świadczenia zależy od wysokości tzw.

podstawy wymiaru, okresu składkowego i nieskładkowego oraz tzw. kwoty bazowej obowiązującej w dniu powstania prawa do świadczenia.

Na mocy nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z FUS ustawą z dnia 16 lipca 2004 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 191, poz. 1954) wprowadzono do ustawy emerytalnej art. 194 a regulujący mechanizm stopniowego - tj. rozłożonego na lata 2005-2008 - podwyższania wysokości świadczeń emerytalno-rentowych przyznanych w latach 1993-1998 przy zastosowaniu niższej niż 100% kwoty bazowej (likwidacja tzw. "starego portfela"). W pierwszej kolejności przeliczenie emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych dotyczyło osób w wieku 75 lat i starszych (podwyżki w latach 2005-2006), następnie zaś (tj. od dnia 1 marca 2008 r.) młodszych świadczeniobiorców. Świadczenia były przeliczane z urzędu.

Przeliczenie świadczenia polegało po pierwsze na porównano zarobków do ówczesnej (z lat, kiedy ubezpieczeni przechodzili na rentę lub emeryturę) średniej krajowej. Po drugie, wszystkim emerytom i rencistom zapisano jedną, 100-procentową kwotę bazową z 1991 roku. Wynosiła ona wówczas 1.700.000 zł /patrz decyzja - k. 48 akt rentowych/.

Świadczenie rentowe wypłacane U. S. było ustalane w prawidłowej wysokości i nie można go porównywać wprost do uposażenia zmarłego męża i podwyższać niezgodnie z przepisami tylko dlatego, że uważa, że pobiera za niską rentę gdyż wysokość renty uzależniona była jak wskazano wyżej od wielu składników.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu wypożyczając akta rentowe wnioskodawczyni.